

Устинова І. П., к.ю.н., доцент,
Мединська Т. Ю., студентка,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ДЕЯКІ ПИТАННЯ ПОДВІЙНОГО ОПОДАТКУВАННЯ СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ

Протягом останніх двадцяти років існування незалежної держави створена податкова система, яка виконує фіскальні функції, але, разом з тим, відзначається складністю, невпорядкованістю, порушенням функціональної гармонії окремих складових та системи в цілому. Основне протиріччя, що виникло в ході формування податкової системи, пов'язане з неузгодженістю потреб у податкових надходженнях з можливостями їх отримання. Більш того, стоїть завдання досягти такого рівня розвитку податкової системи, яка б, забезпечуючи доходи бюджету, не стримувала процеси накопичення, зростання виробництва. Сьогодні гостро стоїть проблема інтеграції податкового законодавства України до європейського. Для сучасного етапу розвитку України важливо широкий розвиток процесів міжнародної економічної інтеграції. Важливим регулятором у системі міжнародних фінансових відносин є податки. Чим більший зовнішньоторговий обіг різних країн, тим більше економічно вони пов'язані між собою і гостріше постає питання оподаткування.

При цьому, країна повинна не тільки визначитися з поняттям *acquis communautaire*, а також з прийнятністю його для України на сучасному етапі становлення національної правової системи. Отже, у законодавстві України немає точного визначення терміну «подвійне оподаткування», але зусиллями багатьох науковців можна сформулювати, що подвійне оподаткування — це одночасне обкладання в різних країнах ідентичними податками або такими, що мають однакову природу [3, с. 279].

Для більш ґрунтовного розуміння сутності подвійного оподаткування доцільно виділити його особливості, які дають можливість розпізнати є податковий конфлікт наслідком подвійного оподаткування, чи ні. Можна виділити наступні ознаки подвійного оподаткування: ідентичність платника податку; обкладення об'єкта оподаткування платника більш ніж один раз подібними чи аналогічними податками; здійснення оподаткування платника однією чи кількома самостійними податковими юрисдикціями; здійснення подвійного оподаткування щодо одних і тих же суб'єктів і об'єктів один і той самий податковий період [2, с. 564].

Проблема подвійного оподаткування виникає у певних випадках, зокрема:

— при оподаткуванні іноземних доходів, отриманих резидентами (у цьому випадку резидент повинен сплатити податки як на території

держави фактичного здійснення своєї господарської діяльності, так і на території держави, де він є резидентом);

— при змішаному порядку сплати податку (при цьому суб'єкти господарювання повинні сплачувати податок і подавати декларацію про доходи в різних країнах);

— при оподаткуванні частини прибутку підприємств, що розподіляється (при цьому прибуток, який підлягає розподілу, обкладається податком двічі: спочатку при нарахуванні податку на прибуток (доход) підприємства загалом, а потім при оподаткуванні дивідендів засновників. У цьому випадку можливе використання різних ставок для розподіленого і нерозподіленого прибутку, повне або часткове звільнення від оподаткування дивідендів або розподіленого прибутку) [3, с. 279-284]:

Врегулювати проблему подвійного оподаткування можна такими способами:

1. Всі держави повинні йти по одному принципу оподаткування: або по принципу резидентства, або територіальності. Даний спосіб не так легко реалізується на практиці. Тому, що кожна країна, користується своїм податковим суверенітетом і має на меті отримати додаткові податкові доходи у свій бюджет, і тому принципи резидентства і територіальності застосовуються в комбінації.

2. Прийняття державою внутрішніх законодавчих заходів щодо подвійного оподаткування в односторонньому порядку (система податкових кредитів і заліків).

3. Врегулювання проблеми подвійного оподаткування шляхом заключення міжнародних податкових угод.

4. Вільний рух у міжнародному економічному просторі людей, товарів, капіталів передбачає розв'язання проблеми подвійного оподаткування. Фінансова практика давно напрацювала цивілізовану форму вирішення конфліктів, що виникають на цьому ґрунті, — міждержавні податкові конвенції [4, с. 17].

Подвійне оподаткування має негативні наслідки як для держави, так і платників податків. Воно призводить до збільшення податкового тягаря в кілька разів та виникнення додаткових податкових зобов'язань для платника і як результат скорочення прибутку та зникнення зацікавленості до господарської діяльності останнього. Наслідки такого оподаткування для обміну товарами, послугами та притоку капіталу, технологій та робочої сили добре відомі, що гальмує розвиток економічних стосунків між державами. Ці питання потребують постійного контролю з боку законодавця при проведенні сучасного реформування податкової системи України та створення привабливого інвестиційного клімату в країні.

Література

1. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 13-14, № 15-16, № 17. – Ст. 112.
2. Юлдашев О. Х. Міжнародне приватне право. Теоретичні та прикладні аспекти / О. Х. Юлдашев. – К.: МАУП, 2013. – С. 553-567.
3. Демянчук Ю. Г. Поняття та ознаки подвійного оподаткування / Ю. Г. Демянчук // Держава і право. – 2011. – № 47. – С. 279-284.
4. Путренко А. М. Роль міжнародних договорів в усуненні подвійного оподаткування в Україні / А. М. Путренко // Фінансове право. – 2011. – № 2 (16). – С. 17.

УДК 342.942(043.2)

Устинова І. П., к.ю.н., доцент,
Полторацька Ю. І., студентка,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ЮРИДИЧНІ АСПЕКТИ СТАНОВЛЕННЯ РЕГУЛЮВАННЯ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ В УКРАЇНІ

Ефективність діяльності банківського сектору в сучасних умовах набуває особливої актуальності у зв'язку з останніми тенденціями на вітчизняному ринку, де банківські установи все частіше потрапляють до кризових ситуацій. Перспективи розвитку будь-яких економічних процесів зумовлюються стабільністю і станом банківської системи країни.

Саме тому діяльність банківської сфери держави вимагає пильної уваги з боку її регулюючих органів, які покликані, забезпечувати стабільність банківських установ, що утворюють банківську систему країни, а також реагувати у разі необхідності на різноманітні аспекти банківської діяльності, що мають реальний вплив на функціонування банківської системи країни в цілому.

Проте дослідження сучасної практики регулювання банківського сектору неможливе без врахування історичного генезису розвитку його основних еволюційних етапів.

На думку С. Лобозинської, доцільно виділити такі етапи розвитку державного регулювання банківської системи України: 1) регулювання банківництва в північному Причорномор'ї; 2) регламентація банківських операцій в Київській Русі (IX ст. – сер. XIV ст.); 3) банківське регулювання в період Гетьманщини (сер. XVII ст. – сер. XVIII ст.); 4) регулювання банківництва України в період перебування у складі Російської імперії (XIX ст. – поч. XX ст.); 5) державне регулювання банківської системи України в період перебування у складі Союзу Радянських Соціалістичних Республік; 6) державне регулювання банківської системи незалежної України [2, с. 183].